

એમ.એ. (એજ્યુકેશન) સેમેસ્ટર - ૩ નું પ્રશ્નપત્ર માળખું

પ્રસ્તાવના :

પ્રવર્તમાન સમયમાં સ્નાતક—અનુસ્નાતક થયેલા વિદ્યાર્થીઓએ શાળા—કોલેજમાં શિક્ષક—પ્રાધ્યાપક થવા માટે અનુસ્નાતક પદવી ઉપરાંત વિવિધ પ્રકારની યોગ્યતા કસોટીઓ (NET, GSET, TET, TAT) પસાર કરવાની હોય છે.

હાલમાં આ પરીક્ષાનું નિયત થયેલું માળખું એવા પ્રકારનું છે કે જેમાં વિદ્યાર્થીઓએ બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નોના જવાબ આપવાના હોય છે. એમ.એ. (એજ્યુકેશન) થનાર વિદ્યાર્થીઓ પણ ભવિષ્યમાં આ પ્રકારની પરીક્ષાઓ આપવાના છે. વિદ્યાર્થીઓની આ જરૂરીયાતને ધ્યાને લઈ અનુસ્નાતક કક્ષાએ જ વિદ્યાર્થીઓને બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો સમજવા અને તેના જવાબો આપવા માટે જરૂરી મહાવરો કેળવાય તે હેતુથી આ સેમેસ્ટરમાં પ્રશ્નપત્રના માળખામાં ૪૦ ગુણના પ્રશ્નો બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછવાનો નિર્ણય કરાયો છે. આ વાતને ધ્યાને લઈ આ સેમેસ્ટરમાં પ્રશ્નપત્રનું માળખું નીચે મુજબ મુજબનું રહેશે.

પ્રશ્ન - ૧ નીચે આપેલા બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો ઉત્તર આપો.

(દરેક પ્રશ્નના ૧ માર્ક) (૨૪ ગુણ)

પ્રશ્ન - ૨ નીચે આપેલા બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો ઉત્તર આપો. (કેટલાક સંજોગોમાં નાની ગણતરીના દાખલા પૂછી શકાશે) (દરેક પ્રશ્નના ૨ માર્ક) (૧૬ ગુણ)

પ્રશ્ન - ૩ આપેલ પ્રશ્નના સવિસ્તાર ઉત્તર આપો. (દરેક પ્રશ્નના ૧૦ ગુણ) (કુલ પાંચ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે જેમાંથી ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવાના રહેશે) (૩૦ ગુણ)

SAURASHTRA UNIVERSITY - RAJKOT
M.A. EDUCATION
SEMSTER - 3

Paper - 1 : RESEARCH METHODOLOGY - 3

૧.૦ આંકડાશાસ્ત્રીય સંકલ્પનાઓ

- ૧.૧ સ્વતંત્ર ચલ, પરતંત્ર ચલ અને અંકુશિત ચલ, સતત અને અસતત માહિતી
- ૧.૨ સહસંબંધિત માહિતી અને અસહસંબંધિત માહિતી, વ્યાપવિશ્વ, નમૂનો, પ્રાયલ અને સાંખ્યિકી
- ૧.૩ વર્ણનાત્મક આંકડાશાસ્ત્ર અને અર્થઘટનાત્મક આંકડાશાસ્ત્ર
- ૧.૪ નમૂનાની પ્રમાણભૂલ, સાર્થકતા કક્ષા, સ્વાતંત્ર્ય સંખ્યા, મધ્યવર્તીકદ પ્રમેય, શૂન્ય ઉત્કલ્પના
- ૧.૫ પ્રકાર-૧ અને પ્રકાર-૨ ની ભૂલો, એક પુચ્છી અને દ્વિપુચ્છી કસોટીઓ, પ્રાયલીય અને અપ્રાયલીય કસોટીઓ, કસોટીની શક્તિ

૨.૦ આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિની પસંદગી

- ૨.૧ માહિતી પૃથકકરણ અને આંકડાશાસ્ત્ર
- ૨.૨ માહિતી પૃથકકરણ માટે ઉચિત આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિની પસંદગીના આધારો
- ૨.૩ અર્થસૂચકતાની કસોટી : ટી-કસોટી, વિચરણ પૃથકકરણ, Z - કસોટી, કાઈ વર્ગ કસોટી, મધ્યસ્થ કસોટી
- ૨.૪ સહસંબંધાંક શોધવાની પદ્ધતિઓ
(નોંધ : આ પ્રકરણમાંથી ગણતરીને લગતા પ્રશ્નો અભ્યાસક્રમનો ભાગ રહેશે.)

૩.૦ સંશોધન અહેવાલ લેખન - ૧

- ૩.૧ સંશોધન અહેવાલનું માળખું
- ૩.૨ સંશોધન અહેવાલની લેખનશૈલી
- ૩.૩ પ્રારંભિક અને આધાર સાહિત્યની રજૂઆત
- ૩.૪ સંશોધનમાં નિષ્ણાંતોના અભિપ્રાય

૪.૦ સંશોધન અહેવાલ લેખન - ૨

- ૪.૧ સંશોધન સમસ્યાના પરિચયનું અહેવાલ લેખન
- ૪.૨ સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષાનું અહેવાલ લેખન
- ૪.૩ સંશોધન યોજના અને તેના આધારોનું અહેવાલ લેખન
- ૪.૪ માહિતીના પૃથકકરણ અને અર્થઘટનનું અહેવાલ લેખન
- ૪.૫ પરિણમો અને ભાવિ સંશોધનો માટેની ભલામણોનું અહેવાલ લેખન

૫.૦ સંશોધન અહેવાલ લેખન – ૩

- ૫.૧ પાઠનોંધ
- ૫.૨ સંદર્ભસૂચિ
- ૫.૩ વિવિધ સાહિત્યના સંદર્ભમાં પાઠનોંધ અને સંદર્ભસૂચિ
- ૫.૪ પાઠનોંધમાં સંક્ષેપીકરણ
- ૫.૫ ટાઈપીંગ, અવતરણો, હાંસિયા, સારણીઓ, આકૃતિઓ, આલેખો
- ૫.૬ સંશોધન અહેવાલનું મૂલ્યાંકન

સંદર્ભ પુસ્તકો

- દેસાઈ, એચ. જી. અને દેસાઈ, કે. જી. (૧૯૯૭). સંશોધન પદ્ધતિઓ અને પ્રવિધિઓ (છઠ્ઠી આ.), અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, ૧૯૯૭.
- શાહ, દીપિકા બી. (૨૦૦૪). શૈક્ષણિક સંશોધન. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.
- ઉચાટ, ડી. એ. (૨૦૦૪). માહિતી પર સંશોધન વ્યવહારો. રાજકોટ : લેખક
- ઉચાટ, ડી. એ. (૨૦૦૪). સંશોધનની વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ. રાજકોટ : લેખક
- દેસાઈ, હરીભાઈ જી. અને મનુભાઈ ડી. ત્રિવેદી (સં) (૧૯૮૨). સંશોધનના આયોજનની રૂપરેખા. રાજકોટ : સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.
- ઉચાટ, ડી. એ. જોષી, એચ. ઓ. દોંગા એન. એસ. અને અંબાસણા એ.ડી. (૧૯૯૮). સંશોધન અહેવાલનું લેખન શી રીતે કરશો ? રાજકોટ : નિજિજન સાયકો સેન્ટર

Assignment

૧. પાઠનોંધ અને સંદર્ભસૂચિ સવિસ્તાર સમજાવો.
૨. સંશોધન અહેવાલનું માળખું સમજાવો.
૩. સંશોધન અહેવાલના વિવિધ પ્રકરણોનો ખ્યાલ આપો.
૪. વર્ણનાત્મક આંકડાશાસ્ત્ર અને અર્થઘટનાત્મક આંકડાશાસ્ત્ર સમજાવો.
૫. પ્રાયલીય કસોટી અને અપ્રાયલીય કસોટીઓ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

SAURASHTRA UNIVERSITY - RAJKOT
M.A. EDUCATION
SEMSTER - 3

Paper - 2 : Philosophical Education - 2

૧.૦ શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર

- ૧.૧ શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, ઘટકો, હેતુઓ, વિષયવસ્તુ
- ૧.૨ શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના કાર્યો
- ૧.૩ સમાજશાસ્ત્ર અને શિક્ષણશાસ્ત્રનો પારસ્પરિક સંબંધ
- ૧.૪ સમાજની એક પેટા વ્યવસ્થા, શિક્ષણનાં લક્ષણો

૨.૦ શિક્ષણ અને સમાજ

- ૨.૧ સમાજનો અર્થ, સામાજિકરણનો અર્થ અને સમાજમાં ફાળો
- ૨.૨ સામાજિકીકરણ અને શિક્ષણ
- ૨.૩ સામાજિકીકરણમાં આવતી મુશ્કેલીઓ
- ૨.૪ શિક્ષણની સમાજ અને સમાજની શિક્ષણ પર થતી અસરો
- ૨.૫ કેળવણી અને સામાજિક જૂથ : જૂથનો અર્થ, પ્રકાર

૩.૦ શિક્ષણમાં સામાજિક વર્ગો અને સામાજિક ભાગીદારી

- ૩.૧ સામાજિક વર્ગનો અર્થ, પરિભળો
- ૩.૨ સામાજિક વર્ગના સંદર્ભમાં : શિક્ષણનું કાર્ય, વિકાસની તકો, શિક્ષણ પર અસર
- ૩.૩ સામાજિક ભાગીદારી : અર્થ, સ્વરૂપ, સ્પર્શતા પરિભળો
- ૩.૪ સામાજિક ભાગીદારીને અસરકરતા નકારાત્મક પરિભળો

૪.૦ સંસ્કૃતિ, સામાજિક ગતિશીલતા, આધુનિકીકરણ, સામાજિક પરિવર્તનનો શિક્ષણ સાથે સંબંધ

- ૪.૧ સંસ્કૃતિ : અર્થ, કેળવણી વચ્ચેનો સંબંધ
- ૪.૨ સામાજિક ગતિશીલતા : અર્થ, સ્વરૂપો, જવાબદાર બાબતો, શિક્ષણમાં પ્રદાન
- ૪.૩ આધુનિકીકરણ : અર્થ, લક્ષણો, સ્વરૂપ, પરિભળો
- ૪.૪ સામાજિક પરિવર્તન : અર્થ, લક્ષણો, પ્રેરકબળો

૫.૦ સામાજિક, આર્થિક તથા રાજકીય વ્યવસ્થાતંત્ર અને શિક્ષણ

- ૫.૧ સમાજવ્યવસ્થા અને શિક્ષણ : ખેતી પ્રધાન, ઔદ્યોગિક, આર્થિક વ્યવસ્થાતંત્ર અને શિક્ષણ
- ૫.૨ વિકસિત, વિકાસશીલ, અર્ધવિકસિત દેશો અને શિક્ષણ
- ૫.૩ રાજકીય, સરમુખત્યારશાહી, સામ્યવાદી વિચારસરણી અને શિક્ષણ
- ૫.૪ લોકશાહી અને શિક્ષણ : હેતુઓ, સ્વરૂપ, શિક્ષણ વ્યવસ્થાતંત્ર

સંદર્ભ પુસ્તકો

વ્યાસ, કે. સી. (૧૯૯૧). દિવ.આ.કેળવણીના સામાજિક પાયા. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.

જોષી, હ. (૨૦૦૬). કેળવણીના સામાજિક પાયા. રાજકોટ : લેખક

શાહ, બુદ્ધિચંદ્ર અને શાહ કૌશલ્યા. (૧૯૮૭) કેળવણીના સામાજિક પાયા. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.

Assignment

૧. શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, ઘટકો, હેતુઓ, વિષયવસ્તુ અને કાર્યો સવિસ્તાર સમજાવો.
૨. સામાજિકરણનો અર્થ, સમાજમાં ફાળો, મુશ્કેલીઓ સવિસ્તાર સમજાવો.
૩. સામાજિક વર્ગનો અર્થ, પરિબળો, શિક્ષણનું કાર્ય અને શિક્ષણ પર થતી અસરો સવિસ્તાર સમજાવો.
૪. સંસ્કૃતિ, સામાજિક ગતિશીલતા, આધુનિકીકરણ અને સામાજિક પરિવર્તન સવિસ્તાર સમજાવો.
૫. સામાજિક, આર્થિક તથા રાજકીય વ્યવસ્થાતંત્ર વિશે નોંધ લખો.

SAURASHTRA UNIVERSITY - RAJKOT
M.A. EDUCATION
SEMSTER - 3

Paper - 3 : Guidance & Counselling - 2

૧.૦ અસાધારણ બાળકોનું માર્ગદર્શન

- ૧.૧ અસાધારણતાનું સ્વરૂપ અને હદ
- ૧.૨ અસાધારણ બાળકોના પ્રકાર
- ૧.૩ શારીરિક અપંગ, પ્રતિભાશાળી, મંદબુદ્ધિ અને વ્યક્તિત્વમાં વિચલિત બાળકો માટે માર્ગદર્શન સેવાઓ

૨.૦ સલાહદર્શન પ્રક્રિયા

- ૨.૧ સલાહદર્શનના અભિગમો
 - દિશાસૂચક સલાહદર્શન
 - બિનદિશાસૂચક સલાહદર્શન
 - સમન્વયકારી સલાહદર્શન
- ૨.૨ સલાહદર્શન મુલાકાત
 - અર્થ
 - પ્રકારો
 - સલાહદર્શન મુલાકાતનું આયોજન
 - ગોઠવણી
 - શરતો

૩.૦ અસીલ અંગેની માહિતીનું એકત્રીકરણ

- ૩.૧ આત્મનિવેદન
 - વૈયક્તિક માહિતીપત્રક, આત્મકથા, રોજનીશી
- ૩.૨ અવલોકન
 - ક્રમમાપદંડ, ઓળખયાદી, પ્રસંગનોંધ
- ૩.૩ અન્ય પ્રયુક્તિઓ
 - સામાજિકતામિતી
 - વ્યક્તિ અભ્યાસ
- ૩.૪ સંગૃહિત પ્રગતિપત્રક
 - અર્થ
 - માળખું
 - ઉપયોગો

૪.૦ વ્યવસાયોની પસંદગી અને વિકાસ

- ૪.૧ વ્યવસાય પસંદ કરવાના માપદંડો
- ૪.૨ ગુણ – અવયવ સિદ્ધાંત
- ૪.૩ વ્યવસાયિક વિકાસના સિદ્ધાંત
- ૪.૪ વ્યવસાયિક વિઘટનના ઘટકો

૫.૦ સલાહસેવા

- ૫.૧ સલાહસેવાના ઉદ્દેશ્ય
- ૫.૨ સલાહસેવાને અસર કરતા પરિબળો
- ૫.૩ સલાહસેવાના પગથિયા
- ૫.૪ સલાહકારકના ગુણો
- ૫.૫ અભ્યાસકારના કાર્યો
- ૫.૬ સલાહસેવા અને અનુકાર્ય

સંદર્ભ પુસ્તકો

- દોંગા, એન. એસ. (૨૦૦૦). ભારત અને અમેરિકામાં માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શન વ્યવસ્થા. રાજકોટ : નિજિજન સાયકો સેન્ટર.
- અંબાસણા, એ. ડી. (૨૦૦૭). સલાહદર્શન. રાજકોટ : લેખક
- દેસાઈ, કે. જી. (૨૦૦૦). મનોવૈજ્ઞાનિક માપન. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.
- દેસાઈ, કે. જી. (૧૯૮૧). શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શનની પ્રવિધિઓ. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.

Assignment

- ૧. અસાધારણ બાળકોના પ્રકારો સમજાવો.
- ૨. સલાહદર્શનના વિવિધ અભિગમો સમજાવો.
- ૩. અસીલ અંગેની માહિતી એકત્રીકરણ માટેની આત્મનિવેદન, અવલોકન અને સામાજિકતામીતિ પ્રયુક્તિઓ સમજાવો.
- ૪. વ્યવસાય પસંદ કરવાના વિવિધ માપદંડો અને વ્યાવસાયિક વિકલ્પોનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
- ૫. સલાહ સેવાના સોપાનો અને અસરકરતા પરિબળ સમજાવો.

SAURASHTRA UNIVERSITY - RAJKOT
M.A. EDUCATION
SEMSTER - 3

Paper - 4 : Psychological Testing - 2

૧.૦ બુદ્ધિ માપન

- ૧.૧ બુદ્ધિનો અર્થ
- ૧.૨ બુદ્ધિ કસોટીના પ્રકારો
- ૧.૩ વ્યક્તિગત બુદ્ધિ કસોટી : સ્ટેનફર્ડ બિને, વેક્સલર બુદ્ધિ કસોટીઓ અને તેમનું ગુજરાતી રૂપાંતર
- ૧.૪ બુદ્ધિ માપનના સાંપ્રત પ્રવાહો
- ૧.૫ બુદ્ધિ માપનના ઉપયોગ

૨.૦ સામુહિક બુદ્ધિ કસોટી

- ૨.૧ સામુહિક બુદ્ધિ કસોટીનો અર્થ, જરૂરિયાત, પ્રકાર
- ૨.૨ વ્યક્તિગત અને સામુહિક બુદ્ધિ કસોટીની તુલના
- ૨.૩ કેટલની સંસ્કૃતિ – સાનુકૂળ કસોટીઓ અને માણસદોરો કસોટીઓ
- ૨.૪ ગુજરાતમાં પ્રાપ્ત સામુહિક બુદ્ધિ માપન કસોટીઓ
- ૨.૫ સામુહિક બુદ્ધિ માપન કસોટીના ઉપયોગ

૩.૦ અભિયોગ્યતા કસોટીઓ

- ૩.૧ અભિયોગ્યતાનો અર્થ, અભિગમો
- ૩.૨ સર્જનાત્મક અભિયોગ્યતા : સંકલ્પના, લક્ષણ, ટોરેન્સની સર્જનાત્મક ચિંતન કસોટીઓ અને સર્જનાત્મક સિદ્ધિ કસોટી
- ૩.૩ અભિયોગ્યતા કસોટી અને વિશિષ્ટ કસોટીઓનું ગુજરાતમાં રૂપાંતરણ
- ૩.૪ સંશોધન અને માર્ગદર્શનમાં અભિયોગ્યતા કસોટીઓના ઉપયોગ

૪.૦ વ્યવસાયિક કસોટી

- ૪.૧ વ્યવસાયિક કસોટીનો અર્થ
- ૪.૨ વ્યવસાયિક કસોટી તૈયાર કરવાના સોપાનો
- ૪.૩ ભિન્ન-ભિન્ન વ્યવસાયિક ક્ષેત્રોની કસોટીઓ તેમજ તેના ઉદાહરણો
- ૪.૪ વ્યવસાયિક કસોટીના ઉપયોગ
- ૪.૫ વ્યવસાયિક કસોટીની મર્યાદા

૫.૦ આંકડાશાસ્ત્ર (આ પ્રકરણમાંથી ગણતરીના પ્રશ્નો અભ્યાસક્રમમાં રહેશે)

૫.૧ પ્રસારમાનના વિવિધ માપો અને તેની ગણતરી :

વિસ્તાર, ચતુર્થક વિચલન (પાદસ્થ વિચલન), સરેરાશ વિચલન, પ્રમાણ વિચલન

૫.૨ શતાંશસ્થ અને પ્રતિશત ક્રમાંક અને તેની ગણતરી

શતાંશસ્થની ગણતરી, સાદા ક્રમાંકની ગણતરી, આવૃત્તિ વિતરણ પરથી પ્રતિશત ક્રમાંકની ગણતરી

૫.૩ સહસંબંધના અભ્યાસની રીતોની ગણતરી :

કાર્લ પિયર્સનની રીત, સ્પીયરમેનના ક્રમાંક તફાવતની રીત

સંદર્ભ પુસ્તકો

ઉચાટ, ડી. એ. (૨૦૦૪). માહિતી પર સંશોધન વ્યવહારો. રાજકોટ : લેખક

દેસાઈ, કે. જી. (૨૦૦૦). મનોવૈજ્ઞાનિક માપન. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય

શાહ, દીપિકા બી. (૨૦૦૪). શૈક્ષણિક સંશોધન. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય

રાવલ, એન. વી. (૨૦૦૬). શૈક્ષણિક અને મનોમાપન તથા શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્ર. અમદાવાદ : નિરવ પ્રકાશન

Assignment

૧. બુદ્ધિ ક્સોટીના પ્રકારો સમજાવો.
૨. ગુજરાતમાં પ્રાપ્ય કોઈપણ બે સામુહિક બુદ્ધિ ક્સોટીનો પરિચય આપો.
૩. અભિયોગ્યતાનો અર્થ અને અભિગમો સમજાવો.
૪. વ્યાવસાયિક ક્સોટીનો અર્થ અને તૈયાર કરવાના સોપાનો સમજાવો.
૫. વ્યાવસાયિક ક્સોટીના ઉપયોગો અને મર્યાદાઓ સમજાવો.

SAURASHTRA UNIVERSITY - RAJKOT
M.A. EDUCATION
SEMSTER - 4

Paper - 1 : ENVIRONMENTAL EDUCATION

૧.૦ પર્યાવરણ સંકલ્પના

- ૧.૧ પર્યાવરણ અર્થ અને વ્યાખ્યા
- ૧.૨ પર્યાવરણ અને શિક્ષણ સંબંધ
- ૧.૩ પર્યાવરણ શિક્ષણની જરૂરિયાત
- ૧.૪ પર્યાવરણ શિક્ષણનું સ્વરૂપ

૨.૦ પ્રવર્તમાન સમયમાં પર્યાવરણ

- ૨.૧ પર્યાવરણની સમસ્યાઓ
 - ૨.૧.૧ ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટ
 - ૨.૧.૨ એસિડ વર્ષા
 - ૨.૧.૩ અતિવૃષ્ટિ – અનાવૃષ્ટિ
 - ૨.૧.૪ રણ વિસ્તરણ
 - ૨.૧.૫ અન્ય સમસ્યાઓ
- ૨.૨ સમસ્યાઓના કારણો અને અટકાવવાના ઉપાયો
- ૨.૩ ઈતિહાસમાં બનેલી કેટલીક પર્યાવરણીય ઘટનાઓ
- ૨.૪ સમસ્યા ઉકેલમાં શિક્ષણની ભૂમિકા

૩.૦ મુખ્ય સમસ્યા : પ્રદુષણ અને નિવારણ

- ૩.૧ હવા પ્રદુષણ
- ૩.૨ જલ પ્રદુષણ
- ૩.૩ જમીન પ્રદુષણ
- ૩.૪ દરીયાઈ પ્રદુષણ
- ૩.૫ અવાજ પ્રદુષણ
- ૩.૬ અન્ય પ્રદુષણ

૪.૦ ઉર્જા, સ્વરૂપ અને રૂપાંતરણ

- ૪.૧ પુનઃપ્રાપ્ય ઉર્જા અને ઉર્જા સ્ત્રોત
- ૪.૨ પુનઃ અપ્રાપ્ય ઉર્જા અને ઉર્જા સ્ત્રોત
- ૪.૩ પુનઃ અપ્રાપ્ય ઉર્જા સ્ત્રોત નિયમન
- ૪.૪ પુનઃ પ્રાપ્ય ઉર્જા સ્ત્રોતના ભાવિ વિકલ્પો

૫.૦ આપત્તિ વ્યવસ્થાપન અને પર્યાવરણીય કાયદો

- ૫.૧ વિવિધ કુદરતી અને માનવસર્જિત આપત્તિઓ : સ્વરૂપ અને વ્યવસ્થાપન
- ૫.૨ પર્યાવરણીય મૂલ્ય આધારિત કાયદાઓ
- ૫.૩ પર્યાવરણીય નિતિઓ
- ૫.૪ પર્યાવરણ કેલેન્ડર
- ૫.૫ ભારત અને આંતર રાષ્ટ્રીય કક્ષાની ખેતી
- ૫.૬ પર્યાવરણ અને આરોગ્ય

Assignment

૧. પર્યાવરણ શિક્ષણની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને જરૂરીયાત સ્પષ્ટ કરો.
૨. પર્યાવરણની કોઈપણ ત્રણ સમસ્યાઓ સ્પષ્ટ કરી તેને અટકાવવાના ઉપાયો લખો.
૩. પર્યાવરણના પરિણામે ઉદભવતા વિવિધ પ્રદુષણો અને તેને નિવારવાના ઉપાયો સમજાવો.
૪. પુનઃ પ્રાપ્ય ઉર્જા અને સ્ત્રોતો તેમજ પુનઃ અપ્રાપ્ય ઉર્જા અને સ્ત્રોતોની સમજ આપો.
૫. વિવિધ કુદરતી અને માનવસર્જિત આપત્તિઓ અને પર્યાવરણીય નિતિઓ સમજાવો.

SAURASHTRA UNIVERSITY - RAJKOT
M.A. EDUCATION
SEMSTER - 4

Paper - 2 : VALUE EDUCATION

૧.૦ મૂલ્ય શિક્ષણની વિભાવના

- ૧.૧ મૂલ્યનો અર્થ અને વ્યાખ્યા
- ૧.૨ મૂલ્ય શિક્ષણ સાથેનો સંબંધ
- ૧.૩ મૂલ્ય શિક્ષણની પ્રવર્તમાન સમયમાં જરૂરિયાત
- ૧.૪ મૂલ્ય શિક્ષણનું સ્વરૂપ

૨.૦ મૂલ્ય વર્ગીકરણ અને શિક્ષણ

- ૨.૧ રાષ્ટ્રીય અને બંધારણીય મૂલ્ય તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય મૂલ્ય
- ૨.૨ સામાજિક મૂલ્યો
- ૨.૩ વ્યવસાયિક મૂલ્યો
- ૨.૪ ધાર્મિક મૂલ્યો
- ૨.૫ અન્ય મૂલ્યો

૩.૦ મૂલ્ય શિક્ષણના ઘટકો

- ૩.૧ નૈતિક મૂલ્ય અને તેનું શિક્ષણ
- ૩.૨ પર્યાવરણીય શિક્ષણ
- ૩.૩ સાંસ્કૃતિક મૂલ્ય શિક્ષણ
- ૩.૪ સ્વાસ્થ્ય અંગેનું શિક્ષણ
- ૩.૫ માનવિય મૂલ્ય અંગેનું શિક્ષણ

૪.૦ મૂલ્ય વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ

- ૪.૧ પ્રાર્થનાના માધ્યમથી મૂલ્ય વિકાસ
- ૪.૨ અભ્યાસીક વિષય માધ્યમથી મૂલ્ય વિકાસ
- ૪.૩ સહ અભ્યાસીક પ્રવૃત્તિથી મૂલ્ય વિકાસ
- ૪.૪ અન્ય શાલેય પ્રવૃત્તિથી મૂલ્ય વિકાસ

૫.૦ મૂલ્ય વિકાસ કાર્યક્રમની સંરચનાના સોપાનો

- ૫.૧ મૂલ્યની વિભાવના સ્પષ્ટ કરવી
- ૫.૨ મૂલ્ય વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ નક્કી કરવી
- ૫.૩ મૂલ્ય વિકાસ પ્રવૃત્તિને તાર્કિક ક્રમમાં ગોઠવવી
- ૫.૪ મૂલ્ય માપન ઉપકરણ તૈયાર કરવું અને તેનું અમલીકરણ
- ૫.૫ મૂલ્ય વિકાસ કાર્યક્રમનું અમલીકરણ
- ૫.૬ પુનઃ મૂલ્ય માપન કાર્ય
- ૫.૭ અહેવાલ લેખન

Assignment

૧. મૂલ્ય શિક્ષણની વિભાવના, સ્વરૂપ અને પ્રવર્તમાન સમયમાં મૂલ્ય શિક્ષણની જરૂરિયાત સ્પષ્ટ કરો.
૨. મૂલ્ય શિક્ષણની સંકલ્પના અને વિવિધ મૂલ્યોનું વર્ગીકરણ સવિસ્તાર સમજાવો.
૩. નૈતિક મૂલ્ય, સાંસ્કૃતિક મૂલ્ય સવિસ્તાર ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
૪. મૂલ્ય માટેના વિકાસની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ સવિસ્તાર સમજાવો.
૫. મૂલ્ય વિકાસ કાર્યક્રમની સંરચનાના સોપાનો સવિસ્તાર સમજાવો.

SAURASHTRA UNIVERSITY - RAJKOT
M.A. EDUCATION
SEMSTER - 4

Paper - 3 : COMPUTER EDUCATION

- ૧.૦ કમ્પ્યુટર પરિચય
- ૧.૧ કમ્પ્યુટરનો પરિચય : અર્થ, લક્ષણો, ઉપયોગો, મર્યાદાઓ
- ૧.૨ કમ્પ્યુટરનો ઇતિહાસ અને તેની ક્રમિક વિકાસ
- ૧.૩ ઈનપુટ આઉટપુટ અને સંગ્રાહક સાધનોની સમજ
- ૨.૦ MS-Office 2007
- ૨.૧ MS-Word Basics
- ૨.૨ MS-Excel Basics
- ૨.૩ MS-Power Point Basics
- ૩.૦ કમ્પ્યુટર નેટવર્કીંગ
- ૩.૧ કમ્પ્યુટર નેટવર્ક (LAN, MAN, WAN) નો ખ્યાલ
- ૩.૨ ઈન્ટરનેટનો ખ્યાલ અને વિસ્તૃત સમજ
- ૩.૩ ઈ-મેઇલનો ખ્યાલ અને વિસ્તૃત સમજ
- ૪.૦ ઓપરેટીંગ સિસ્ટમનો ખ્યાલ
- ૪.૧ Window ઓપરેટીંગ સિસ્ટમ અને લિનક્સ ઓપરેટીંગ સિસ્ટમનો ખ્યાલ
- ૪.૨ ઉબન્ટુ લિનક્સ GUI નો પરિચય
- ૪.૩ ઉબન્ટુ લિનક્સની મહત્વની ઉપયોગી સુવિધાઓ
- ૫.૦ કમ્પ્યુટર રક્ષણ માટેના સોફ્ટવેર તથા નવીનતમ ટેકનોલોજી
- ૫.૧ વિવિધ વાયરસ અને એન્ટી વાયરસ પ્રોગ્રામની સમજ
- ૫.૨ નવીનતમ ટેકનોલોજી (ઈ-બુક, ટોર્કિંગ-બુક)
- ૫.૩ સ્કેન ડિસ્ક, ડિસ્ક ડિફેગમેન્ટની સમજ

Assignment

૧. કમ્પ્યુટરનો અર્થ, લાક્ષણિકતા, ઉપયોગો અને મર્યાદાઓ સમજાવો.
૨. MS-Office 2007 ના MS-Word, MS-Excel, MS-Power Point પ્રોગ્રામની સમજ આપો.
૩. ઈન્ટરનેટ અને ઈ-મેઇલ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો.
૪. ઉબન્ટુ ઓપરેટીંગ સિસ્ટમનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો.
૫. કમ્પ્યુટરના રક્ષણ માટે તમે શા પગલા લેશો ? વિસ્તૃત સમજ આપો.